
Kyrkomötet Budgetutskottets betänkande 2015:3

Diakonal investeringsfond

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2015:100, *Inrättande av en diakonal investeringsfond*. Kyrkomötet föreslås i motionen besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta en diakonal investeringsfond där församlingar kan söka bidrag för diakonala insatser samt att medel ska tillföras fonden genom att en av kyrkostyrelsen beslutad andel av upplupna överskott i bokslut avsätts för ändamålet varje år där överskott redovisas.

Utskottet menar att förslaget strider mot Svenska kyrkans episkopala struktur samt att utredning pågår av såväl utjämnningssystemet som Svenska kyrkans kapitalsituation och föreslår därför avslag på motion 2015:100.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:100, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:100, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2015:100 av Elisabeth Rydström, Inrättande av en diakonal investeringsfond

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta en diakonal investeringsfond där församlingar kan söka bidrag för diakonala insatser.
2. Kyrkomötet beslutar att medel ska tillföras fonden genom att en av kyrkostyrelsen beslutad andel av upplupna överskott i bokslut avsätts för ändamålet varje år där överskott redovisas.

Bakgrund

Motionärens förslag är att kyrkostyrelsen ska inrätta en diakonal investeringsfond där församlingar kan söka bidrag för diakonala insatser. Medel till fonden ska tillföras genom att kyrkostyrelsen beslutar att en andel av upplupna överskott i bokslut ska avsättas till ändamålet varje år som överskott redovisas.

Utifrån kyrkostyrelsens insamling av ekonomisk redogörelse för församlingar och pastorat 2014 framgår av driftsredovisningen att kostnaderna för den diakonala verksamheten i församlingar och pastorat uppgår till 983 miljoner kronor och intäkterna uppgår till 174 miljoner kronor.

Svenska kyrkans kapitalsituation under utredning

Till kyrkostyrelsens skrivelse *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2014*, finns en bilaga som heter *Svenska kyrkans kapitalsituation* (KsSkr 2015:2). Av bilagan framgår bland annat att kyrkostyrelsen diskuterat behovet av kapital inom Svenska kyrkan på kort och lång sikt. För att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar kyrklig verksamhet menar kyrkostyrelsen att frågan om Svenska kyrkans behov av kapital behöver beredas i dialog med stift, inte minst för att trygga en ansvarsfördelning som tydliggör vilket ekonomiskt ansvar som ska bäras av församlingar/pastorat, stift respektive gemensamt av trossamfundet. Kyrkostyrelsen avser att inleda en fördjupad analys av Svenska kyrkans kapitalbehov och återkomma med analys och förslag till kyrkomötet 2016.

Särskilt behov av diakonala insatser är ny parameter i utjämningsystemet

Den av kyrkostyrelsen i december 2012 tillsatta utredningen Utjämningsutredningen hade bland annat till uppdrag att säkerställa ett långsiktigt hållbart, brett accepterat utjämningsystem.

I utredningens betänkande *Gemensamt ansvar – en utredning om fastigheter, kyrkor och utjämningsystem*, SKU 2015:1 finns ett avsnitt om kostnadsutjämnning, avsnitt 6.4.2. Enligt utredningen så ska kostnadsutjämnningen innefatta komponenter som utjämnar vissa kostnader som är strukturellt betingade och inte kan påverkas av enskilda församlingar och pastorat. Det ska bland annat gälla andelen barn av befolkningen inom församlingens eller pastoratets område.

Det ska även utgå bidrag inom utjämningsystemets ram till församlingar och pastorat som har särskilda strukturellt betingade kostnader för bland annat särskilda behov av diakonala insatser. Utredningens förslag är att diakonikomponenten ska utgå från ett socioekonomiskt behovsindex för befolkningen inom församlingens eller pastoratets geografiska område. Av utredningen framgår att det är viktigt att möta de diakonala utmaningarna och att de diakonala insatserna är starkt förankrade bland kyrkans medlemmar. Det finns församlingar och pastorat där den sociala utsattheten är extra stor. Den ekonomiska statistiken visar att kostnaderna för den diakonala verksamheten också blir extra stora i dessa församlingar och pastorat. Det framgår också att detta är fråga om strukturellt betingade skillnader mellan församlingarna och att det därför finns anledning att ta ett gemensamt ansvar genom att ta hänsyn till kostnader av detta slag i utjämningsystemet.

Idag har församlingar och stift enligt 44 kap. 15 § i kyrkoordningen möjlighet att få extra utjämningsbidrag om övriga avgifter och bidrag inte ger en tillfredsställande utjämningseffekt. Om utredningens förslag genomförs så utgår bestämmelserna i kyrkoordningen om extra utjämningsbidrag. Utredningens bedömning är att såväl stiftsstyrelsen som kyrkostyrelsen har möjlighet att utan särskilda bestämmelser besluta om ekonomiskt stöd om detta skulle bedömas vara nödvändigt.

Utredningen är utsänd för remiss fram till den 1 december 2015. Utifrån inkomna remissvar bereder kyrkostyrelsen frågan för att återkomma till kyrkomötet 2016.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:100.

Budgetutskottet anser att frågan om diakonal verksamhet är mycket angelägen och delar motionärens uppfattning om att det finns en stor vilja och ett stort engagemang att göra gott såväl bland anställda, förtroendevalda som frivilliga medarbetare.

Utskottets uppfattning är att förslaget strider mot Svenska kyrkans episkopala struktur, eftersom det föreslår en form där församlingarna går förbi stiftet och relaterar direkt till den nationella nivån.

Utskottet noterar också att ett nytt förslag till utjämningssystem är under beredning. I det nya förslaget tas bland annat hänsyn till andelen barn av befolkningen inom församlingens eller pastoratets område. Enligt utredningens förslag ligger att bidrag ska kunna utgå inom utjämningssystemets ram till församlingar och pastorat som har särskilda behov av diakonala insatser. Utredningens förslag är nu utsänd för remiss och frågan återkommer till kyrkomötet 2016.

Utskottet noterar vidare att kyrkostyrelsen ska utreda hela Svenska kyrkans behov av kapital. Beredning ska ske i dialog med stiftet, inte minst för att trygga en ansvarsfördelning som tydliggör vilket ekonomiskt ansvar som ska bäras av församlingar/pastorat, stift respektive gemensamt av trossamfundet. Kyrkostyrelsen ska återkomma med analys och förslag till kyrkomötet 2016.

Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att motion 2015:100 ska avslås.

Uppsala den 24 september 2015

På Budgetutskottets vägnar

Bertil Olsson, ordförande

Malin Åkesson, sekreterare

Beslutande: Bertil Olsson, ordförande, Irène Pierazzi, Solveig Hallin, Peter Egardt, Leif Nilsson, Per-Olof Flodström, Marie Wojidkow, Bertil Persson, Lars T Gåreberg, Leif Nordlander, Christer Björk, Bengt Kjellgren, Carl-Eric Gabrielsson, Gerd Gullberg Johnson och Irene Leonardsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Monica Lago, Roger Sjöberg, Birger Wernersson, Christina Meltin Westerlund, Anita Engström, Marie Rydén Davoust, Evelina Johansson, Ann-Britt Åsebol, Mats Nilsson, David Lång, Roger Hedlund, Helén Lindbäck, Terence Honglo och Hildegard Jarskog.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.